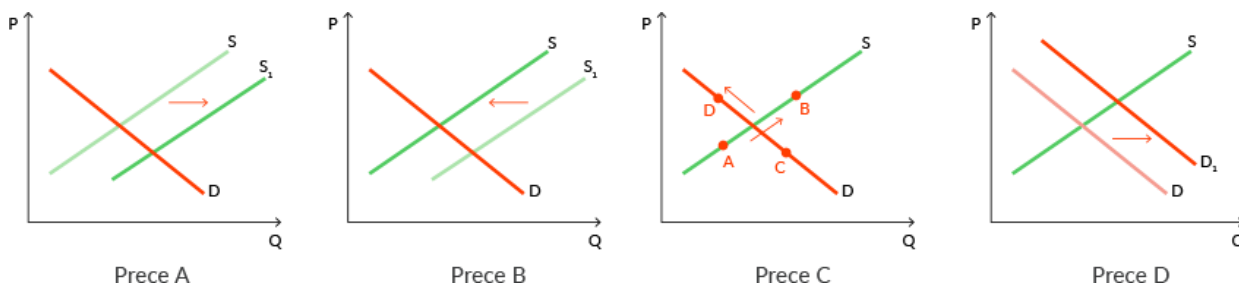

1. uzdevums.

Izpēti grafiskos attēlus un atbildi uz jautājumiem!

1.1. Kuras preces tirgū ir samazinājies piedāvājums?

1.2. Kas par to liecina?

1.3. Kādi trīs faktori varēja izraisīt piedāvājuma samazināšanos?

1.4. Kādas sekas tas izraisīja šīs preces tirgū?

1.5. Kas ir noticis preces C tirgū?

1.6. Kā šīs pārmaiņas ietekmēja preces C pieprasījumu?

1.7. Kā šīs pārmaiņas ietekmēja preces C piedāvājumu?

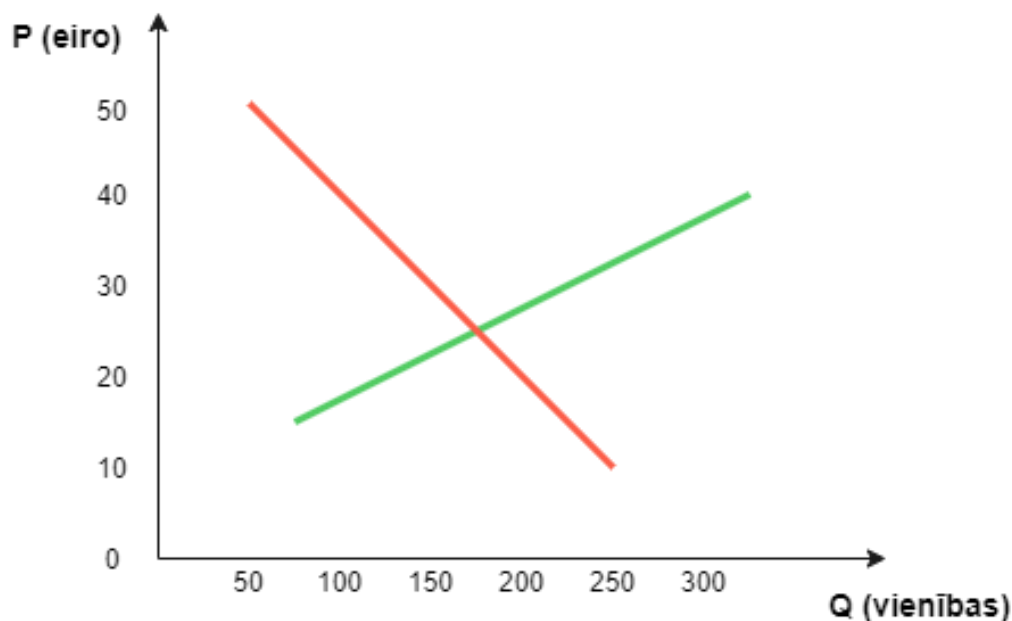
1.8. Kāda situācija preces C tirgū bija pirms pārmaiņām un kāda – pēc pārmaiņām?

1.9. Kādi trīs faktori varēja izraisīt pārmaiņas preces D tirgū?

1.10. Kā notikušās pārmaiņas ietekmēja patērētāju izdevumus preces D iegādei?

2. uzdevums.

Iepazīsties ar attēlā esošo informāciju un atbildi uz jautājumiem!

- 2.1. Cik preces vienību pircēji gribētu un spētu nopirkt, ja preces A cena būtu 10 eiro?
- 2.2. Cik preces vienību pircēji nopirka par 10 eiro? Pamato!
- 2.3. Par kādām cenām var notikt darījumi preces A tirgū?
- 2.4. Par kādām cenām pircēji var nopirkt 100 preces A vienību?
- 2.5. Cik preces A vienību nopirks, ja pārdevēji noteiks cenu 20 eiro/vien., un cik, ja noteiks cenu 30 eiro/vien.?
- 2.6. Aprēķini pircēju izdevumus, ja preces cena ir 45 eiro/vien.!
- 2.7. Aprēķini pārdevēja ieņēmumus, ja precei nosaka cenu 20 eiro/vien.!
- 2.8. Nosaki tirgus līdzsvara cenu un līdzsvara daudzumu!

Situācijas analīze

Situācijas apraksts

2020. gada sākums iezīmējās ar Covid-19 infekcijas izplatīšanos. Daudzās valstīs samazinājās ekonomiskā aktivitāte, un tas ietekmēja ražošanas resursu pieprasījumu. 2020. gada sākumā pasaulē ik dienu patērēja 100 milj. barelu (159 litri) naftas dienā, bet aprīļa beigās vairs tikai 71 milj. barelu dienā, un sāka trūkt naftas glabāšanas rezervuāru, jo naftas ceļš no ieguves līdz rezervuāriem ilgst no divām nedēļām līdz vairāk nekā mēnesim. Paredz, ka, atceļot krīzes dēļ noteiktos ierobežojumus, naftas patēriņš varētu pieaugt līdz 77 milj. barelu dienā. Daži naftas ieguvēji pat piemaksāja par to, ka kāds paņem izsūkņēto naftu.

Naftas eksportētāju valstu kartelis (OPEC) un Krievija pieņēma lēmumu samazināt naftas ieguvu par 9,7 milj. barelu dienā, bet ASV, Brazīlija, Kanāda u.c. – vēl par 5 milj. barelu.

Naftas ieguves pārtraukšana saistīta ar lielām izmaksām: no naftas slāņa jāizceļ sūknis un urbuma metāla karkass, kas var būt pat kilometru garš, urbumā jāiepilda speciāls cements, kas noslēdz urbumu, jādemontē un jāiztransportē naftas ieguves iekārtas u.c. Daudzviet atkārtota urbuma atjaunošana vairs nav rentabla. Jūrā esošo urbumu slēgšana ir vēl sarežģītāka un dārgāka.

Krasas svārstības piedzīvoja naftas un degvielas cenas. WTI naftas cena (ASV dolāros par barelu) 02.01.2020. bija 61,18 ASV dolāru; 06.02.2020. – 50,95 ASV dolāri; 17.03.2020. – 26,95 ASV dolāri; 21.04.2020. – tikai 11,57 ASV dolāri; bet jau 25.06.2020. – 38,72 ASV dolāri.

Martā Amerikas Savienotajās Valstīs galons (3,87 litri) benzīna nemaksāja dārgāk par vienu ASV dolāru. Luksemburgā A-95 benzīna cena no 10.02.2020. līdz 28.03.2020. nokritās no 1,203 eiro litrā līdz 0,925 eiro litrā, Latvijā – no 1,217 eiro litrā līdz 1,114 eiro litrā, bet visdārgākā degviela bija Itālijā – 1,496 eiro litrā.

(Sagatavots pēc: Zvejnieks, O. Katastrofa palēninājumā. Kāpēc ir tik grūti pārtraukt sūknēt naftu? Latvijas Avīze 19.05.2020. 11. lpp.

Jansons, A. Tuvu viena eiro atzīmei. Latvijas Avīze 31.03.2020. 12. lpp. <https://oilprice.com/oil-price-charts>. Skatīts 26.06.2020.)

Jautājumi analīzei

1. Ar ko var izskaidrot naftas cenas krišanos laikā no 02.01.2020. līdz 21.04.2020. un ar ko – tās kāpumu no 21.04. 2020. līdz 26.06.2020.?
2. Grafiski attēlo situāciju naftas tirgū 02.01.2020., 21.04.2020. un 26.06.2020.!
3. Izskaidro, kāpēc naftas cenas samazināšanās temps laikā no 02.01.2020. līdz 21.04.2020. bija 10 reižu straujāks nekā degvielas cenu samazināšanās temps!
4. Pamato, kāda, pēc tavām domām, ir naftas pieprasījuma un piedāvājuma elastība!
5. Pamato, kāpēc pasaules naftas tirgū ir negodīga konkurence! Prakse pierāda, ka, samazinot naftas ieguvu, cenas kāpums ir tikai īstermiņā, bet ilgtermiņā naftas cenas tikai nedaudz pārsniedz cenas, kādas bija pirms lēmuma par ieguves samazināšanu.
6. Pamato, kāpēc līdzīgu cenas politiku nevarētu īstenot banānu audzētāji!